

Sygn. akt IV Ko 35/14

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IV Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Lidia Haj

Sędziowie SSO Urszula Gubernat

SSR /del./ Janusz Kawalek /spraw./

Protokolant: Prot. Aneta Woźniczka

po rozpoznaniu sprawy P. K.

skazanego za przestępstwa z art. 158 § 1 kk, art. 190 § 1 kk, art. 288 § 1 kk

na skutek wniosku obrońcy skazanego

w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 3 lutego 2011 r. sygn. akt II Ko 2501/10

na podstawie art. 540 § 2 kpk w zw. z art. 547 § 1 kpk, art. 624 § 1 kpk, art. 639 kpk

p o s t a n a w i a

1. oddalić wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania,
2. zwolnić skazanego P. K. od zapłaty wydatków za niniejsze postępowanie.

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2007 r. sygn. akt III K 147/06 wymierzono P. K. za popełnienie występku określonego w art. 158 § 1 kk karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący dwa lata oddając go w tym czasie pod dozór kuratora.

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 3 lutego 2011 roku sygn. akt II Ko 2501/10 zarządzono wykonanie powyższej kary pozbawienia wolności, a to z uwagi na popełnienie w okresie próby przestępstw, w tym umyślnego przestępstwa podobnego określonego w art. 158 § 1 kk, za które prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 25 października 2010 r. sygn. akt II K 551/10 wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, objętą karą łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata.

W dniu 17 czerwca 2014 r. – data prezentaty Sądu Okręgowego w Krakowie – obrońca skazanego wniósł o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Olkuszu w sprawie sygn. akt II Ko 2501/10 a to z uwagi na wydanie w jego toku orzeczenia, którego podstawę stanowił art. 75 § 1 kk, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wyrok z dnia 17 lipca 2013 r. sygn. akt SK 9/10). W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 marca 2014 r. sygn. I KZP 30/13 uznał, iż Sąd nie może stosować art. 75 § 1 kk w zakresie wskazanym orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, w okresie vacatio legis, jeżeli obligatoryjny tryb zarządzenia wykonania kary wobec skazanego, co do którego w okresie próby orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania prowadziłyby do naruszenia konstytucji w większym stopniu, niż odstąpienie od tego trybu, z uwagi

na szczególne okoliczności sprawy. Ponadto zdaniem wnioskodawcy skazany spełnia i spełnia wszelkie przesłanki umożliwiające nieorzekanie wobec jego osoby wykonania kary. P. K. jest bowiem jedynym żywicielem i opiekunem swojej partnerki życiowej, która z uwagi na liczne schorzenia jest osobą niepełnosprawną oraz pochodzącej z tego związku kilkumiesięcznej córeczki. Ponadto skazany jest obecnie postrzegany jako osoba praworządna, cieszy się dobrą opinią w miejscu pracy, tak więc jego resocjalizacja w warunkach izolacyjnych jest zdaniem wnioskodawcy zbędna.

Odpowiedź na powyższy wniosek wniósł prokurator stwierdzając, iż jest on co najmniej przedwczesny. Przyznając, iż Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 75 § 1 kk prokurator podniósł, iż Trybunał na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP odroczył utratę mocy powyższego przepisu, który to termin jeszcze nie upłynął. W tej sytuacji wznowienie postępowania, gdy zakwestionowany przepis prawny w dalszym ciągu może stanowić podstawę orzekania, byłoby niezasadne. Do utraty mocy zakwestionowanego przepisu ustawodawca może wprowadzić w jego miejsce inny, który o ile okaże się względniejszy dla skazanego będzie mógł stanowić podstawę wznowienia postępowania. W konsekwencji prokurator wniósł o nieuwzględnienie wniosku i orzeczenie o braku podstaw do wznowienia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o wznowienie nie jest zasadny. Nie może przy tym budzić wątpliwości, iż wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r. sygn. SK 9/10 stwierdzono, iż przepis art. 75 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 553, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, jest niezgodny z art. 45 ust. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż przepis ten utraci moc obowiązującą dopiero z upływem osiemnastu miesięcy od ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Ponieważ ogłoszenie powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nastąpiło w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 sierpnia 2013 r. nie może budzić wątpliwości, że przepis art. 75 § 1 kk w obecnym brzmieniu utraci moc obowiązującą dopiero z dniem 8 lutego 2015 r., o ile oczywiście wcześniej ustawodawca sam nie dokonała stosownej zmiany. Skoro zatem utrata mocy obowiązującej przepisu uznanego za sprzeczny z konstytucją jeszcze nie nastąpiła, to powoływanie się już teraz na tę okoliczność jako przesłankę uzasadniającą wznowienie postępowania jest przedwczesne i bezzasadne. Orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności przepisu z Konstytucją i jednoczesne odroczenie utraty mocy obowiązującej tego przepisu na okres 18 miesięcy w oparciu o art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest równoznaczne z odroczeniem skutków prawnych tego wyroku, w tym w szczególności objętych przepisem art. 540 § 2 kpk, stanowiących o podstawie wznowienia postępowania karnego, również na ten czas. Przyjęcie poglądu przeciwnego, opartego o literalne brzmienie art. 540 § 2 kpk, który formułuje podstawy wznowienia odwołując się wyłącznie do stwierdzonej przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności przepisu z Konstytucją, a nie do utraty jego mocy obowiązującej, prowadziłoby do sytuacji, w której sąd, po wznowieniu postępowania we wskazanym okresie, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, do czasu zmiany przepisu przez ustawodawcę, byłby zobligowany, zgodnie z zasadą legalizmu (art. 7 Konstytucji RP), do ponownego zastosowania tego samego przepisu, wciąż obowiązującego, także mocą decyzji Trybunału (tak Sąd Apelacyjny w Katowicach, postanowienie z dnia 11 grudnia 2013 r., sygn. akt II AKz 739/13, publ. Biul. SAKa 2013/4/23). W realiach niniejszej sprawy konsekwencją wznowienia postępowania musiałoby być umorzenie na podstawie art. 15 § 1 kkw postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności zainicjowanego wnioskiem kuratora zawodowego w Sądzie Rejonowym w Olkuszu z dnia 28 grudnia 2010 r., a to z uwagi na upływ okresu, o jakim mowa w art. 75 § 4 kk. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2007 r. sygn. akt III K 147/06, który uprawomocnił się z dniem 5 kwietnia 2007 r. warunkowo zawieszono wykonanie orzeczonej wobec P. K. kary pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 5 lat. Tak więc wznowienie postępowania doprowadziłoby do kuriozalnej sytuacji, w której niemożliwe byłoby zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 75 § 2 kk, ten przepis należałoby bowiem stosować jako podstawę zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (tak SA w Krakowie postanowienie z

dnia 5 listopada 2013 r., sygn. akt II AKz w 1212/13, KZS 2013/11/61), ta to z uwagi na upływ okresu wskazanego w art. 75 § 4 kk, w sytuacji, gdy takie zarządzenie niechybnie zapadłoby również poprzednio, zważywszy że skazany w okresie próby popełnił trzy przestępstwa umyślne, a nie zachodziły żadne szczególne okoliczności, które przemawiały przeciwko podjęciu takiej decyzji. Co więcej, całokształt ówczesnej postawy prezentowanej przez skazanego przemawiał za zarządzeniem wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności. W tej sytuacji jedynie na marginesie należy zauważyć, iż uznanie przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności przepisu art. 75 § 1 kk nie oznacza konieczności automatycznego wznowienia postępowania we wszystkich sprawach, w których był on podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności. Do przyjęcia zasadności wniosku w takim przypadku koniecznym byłoby nadto ustalenie, co najmniej z dużym prawdopodobieństwem, że w czasie orzekania przez sąd wykonawczy o zarządzeniu wykonania kary w sprawie istniały okoliczności szczególne, które mogłyby stanowić podstawę do odstąpienia od tej decyzji (tak Sąd Apelacyjny w Katowicach, postanowienie z dnia 11 grudnia 2013 r., sygn. akt II AKz 739/13, publ. Biul. SAKa 2013/4/23). Z dokumentów zgromadzonych przez kuratora sądowego sprawującego dozór nad skazanym w sprawie Sądu Okręgowego w Krakowie sygn. akt III K 147/06 wynika, iż nie występowały żadne szczególne okoliczności, które mogły wskazywać na celowość odstąpienia od zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności. P. K. nadużywał bowiem alkoholu, spędzał czas w specyficznym otoczeniu z osobami podobnie jak on karanymi, co negatywnie wpływało na jego osobowość i utrudniało jego resocjalizację. Należy również pamiętać, iż wyrokiem Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 25 października 2010 r. sygn. akt II K 551/10, który stanowił podstawę zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2007 r. sygn. akt III K 147/06 uznano P. K. za winnego popełniania nie tylko kolejnego występku z art. 158 § 1 kk lecz również innych przestępstw umyślnych określonych w art. 190 § 1 kk i art. 288 § 1 kk co świadczy o postępującym procesie demoralizacji skazanego i przeczy twierdzeniu wnioskodawcy o tym, że skazany spełniał wszelkie przesłanki, by nie zarządzać wobec niego wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności. Jest przy tym oczywiste, iż owe szczególne okoliczności, które miałyby przemawiać przeciwko zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności winny wystąpić w dacie rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku kuratora, a więc w dniu 3 lutego 2011 r. Z akt postępowań wykonawczych, w szczególności z kart czynności dozoru kuratorskiego oraz sprawozdania z zakończenia dozoru sporządzonego w dniu 31 maja 2011 r. przez kuratora zawodowego z Sądu Rejonowego w Olkuszu wynika oczywisty brak takich przesłanek. Należy również zwrócić uwagę, iż nawet obrońca skazanego we wniosku o wznowienie postępowania nie powołuje żadnych okoliczności, które w dacie podejmowania decyzji o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności wobec skazanego P. K. miałyby świadczyć o tym, że istniały podstawy do podjęcia innej decyzji. Ekspozuje natomiast aktualną sytuację skazanego, w szczególności jego troskę o osoby mu najbliższe, tj. chorą konkubinę oraz kilkumiesięczną córkę. Niezależnie od tego, iż wskazane we wniosku okoliczności nie mają żadnego wpływu na podjęcie decyzji w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności, nie stanowią bowiem przesłanek o których mowa w art. 75 kk, podnieść należy, że dotyczą one obecnej sytuacji życiowej skazanego i jego najbliższych i jako takie mogłyby mieć ewentualne znaczenie w toku postępowań w przedmiocie odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności, względnie udzielenia przerwy w karze. Dla postępowania w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności pozostają natomiast ambiwalentne. Z tych też względów Sąd Okręgowy nie zarządził przeprowadzenia czynności sprawdzających w trybie art. 97 kpk. Okoliczności, które miałyby być stwierdzone dowodami wskazanymi we wniosku obrońcy skazanego dotyczą bowiem aktualnej sytuacji życiowej i zawodowej P. K. oraz stanu zdrowia jego aktualnej partnerki życiowej, z którą ma kilkumiesięczną córkę. Należy wreszcie podnieść, iż Sądowi Okręgowemu orzekającemu w niniejszej sprawie znana jest wskazana w uzasadnieniu wniosku obrońcy skazanego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 r. sygn. I KZP 30/13. Jednakowoż dotyczy ona sytuacji, gdy do rozpoznawania sprawy o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności w oparciu o art. 75 § 1 kk dochodzi już w czasie trwania vacatio legis wskazanego w pkt II wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r. w sprawie sygn. SK 9/10. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że podstawy orzekania zarządzenia wykonania kary z art. 75 § 1 kk oraz art. 75 § 2 kk mają wobec siebie charakter komplementarny. Ten ostatni przepis wskazuje bowiem, że podstawą fakultatywnego zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności jest m. in. „rażące naruszenie porządku prawnego, (...) w szczególności

popelnienie innego przestępstwa niż określone w § 1”. Wskazana powyżej przesłanka fakultatywnego zarządzenia wykonania kary została więc ujęta szeroko, tak więc obejmuje wszystkie przestępstwa. Użyty w art. 75 § 2 kk zwrot „w szczególności inne przestępstwo niż określone w § 1” nie stoi zatem na przeszkodzie zastosowania tego przepisu także w przypadku popelnienia przez skazanego przestępstwa umyślnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności. Przesłanka takiej mieści się bowiem w kategorii „rażącego naruszenia porządku prawnego”. Jeśli się przy tym zważy, że skazany P. K. popelnił w dniu 30 marca 2010 r., a więc w okresie próby wyznaczonym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 lutego 2007 r. sygn. akt III K 147/06 trzy przestępstwa umyślne – określone w art. 158 § 1 kk, art. 190 § 1 kk, art. 288 § 1 kk, a za każde z nich wymierzono mu karę pozbawienia wolności, przy czym tylko kara wymierzona za pierwsze z nich stanowiła podstawę obligatoryjnego zarządzenia wykonania warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności nie może budzić wątpliwości, że nie tylko rażąco naruszył lecz wręcz rażąco naruszał w tym czasie porządek prawny, czego konsekwencją musiało być zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności. Skoro bowiem już popelnienie jednego przestępstwa w okresie próby skutkować może zarządzeniem wykonania uprzednio wymierzonej kary, a to z uwagi na nietrafność przyjętej uprzednio pozytywnej prognozy co do przestrzegania przez skazanego porządku prawnego, sytuacja ta tym bardziej występuje w przypadku popelnienia kilku przestępstw umyślnych. O braku przesłanek szczególnych, które wskazywałyby na odmiennosc sytuacji P. K. była już mowa uprzednio.

Mając powyższe na względzie, wobec braku podstaw do wznowienia postępowania zakończony prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 3 lutego 2011 r. sygn. akt II Ko 2501/10 wniosek obrońcy skazanego należało oddalić.

Ponieważ zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 639 kpk w razie oddalenia wniosku o wznowienie postępowania lub pozostawienia go bez rozpoznania, obowiązek pokrycia kosztów obciąża osobę, która wniosek złożyła, Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od obowiązku zwrotu wydatków poniesionych w toku niniejszego postępowania, opłata została uiszczona już w chwili wniesienia wniosku, za czym przemawiała aktualna sytuacja życiowa P. K..

SSO Urszula Gubernat SSO Lidia Haj SSR Janusz Kawałek

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

SSR Janusz Kawałek